

František Šťastný

SABINOVSKÁ PADLA, HISTORKY OSTALI

UNIVERSUM

SABINOVSKÁ ULICA
BARDEJOVSKÁ HLUŠTÁK
Švehlovo nám.
Lovočská
Miyaky jarok
Slavka
1
1
3
5
7
9
11
13
15
17
19
21
23
25
2
4
6
8
10
12
14
16

BÔRNSONOVÉ
MEÁRSKÁ
Štátny žrebčinec
Prešov

Sabinovská padla, historky ostali

Knihu s láskou venujem mojej manželke,
ktorá ma v celom živote podporovala a pomáhala
aj pri vzniku tejto knihy.

Autor

František Šťastný

Sabinovská padla, historky ostali

UNIVERSUM

Prešov 2004

Kniha vyšla vďaka podpore ochotných sponzorov, ako aj podpore Mestského úradu v Prešove i celého jeho zastupiteľstva. Nepochybne aj ich zásluhou nanovo ožijú a zachovajú sa osudy a historky obyvateľov Sabinovskej ulice v Prešove.

Poďakovanie autora patrí týmto sponzorom:

Bardejovské pozemné stavby, a. s., Bardejov
Jozef Bubanec
DaM – Doprava a mechanizácia, a. s., Prešov
Michal Farbaky
Ján Fränkl
Komes, spol. s r. o., Košice
František Kukla
Juraj Kušnír
Meba – Bazény – Marián Baran
Miroslav Molčan a Peter Sekerák
Renojava, spol. s r. o., Prešov – František Jaš
Rudolf Schuster
Slovpanel, a. s., Žilina
Miroslav Smoleň
Staving, a. s., Prešov
Peter Šechný
Teamstav, spol. s r. o., Košice
Jaroslav Tirpák
Jozef Vell
VSV Consulting, spol. s r. o., Prešov
Otakár Závodsky
ZIPP, spol. s r. o., Bratislava

Na obálke: Jozef Bendík: Na Huštaku, olej, 1944
Zo zbierky Šarišskej galérie v Prešove.
Repro: G. Kutajová

© UNIVERSUM Prešov 2004
ISBN 80-89046-18-5

OBSAH

Na úvod 7
Huštak 14
Sabinovská po vojne 21
U Lajošky 24
Žrebčinec uprostred mesta 31
Pavlovičova krčma 39
Mlynský jarok a Maďarpark 43
Nové činžiaky 49
Hry mládeže zo Sabinovskej ulice 54
Obyvatelia dufartov 62
Na hornom konci 93
Použité pramene a literatúra 96

NA ÚVOD

„Dejiny nerobia len slávni a významní ľudia.
Dejiny rastú zdola, z množstva anonymných osudov.“
Genrich Altshuller

Bol sychravý decembrový deň. Na *Sabinovskej ulici* oproti žrebčincu pristavil starší, na žlto zafarbený sťahovák. K pôvodným obyvateľom – remeselníkom, obchodníkom, krčmárom a iným zastúpeným profesiám tejto rázovitej ulice v predmestí *Atén nad Torysou* pribudla aj rodina vandrujúceho stavbára spod majestátneho *Zobora*. Veru, remeslo stavbára je a vždy bolo vandrujúcim, lebo on musel ísť za stavbou a nie naopak, stavba za ním. A tak sa v priebehu štyridsiatich rokov otec stavbár so svojou rodinou ocitol v rôznych kútoch našej krásnej vlasti. Privítala ho Nitra, Topoľčany, Hlohovec, Kysak, Trnava a opäť Nitra, aby nakoniec zakotvil v Prešove. Západniari prišli ochutnať pohostinnosť Šarišanov v celej jej škále, spoznať ich zvyky, tradície a srdečnosť, a pretože prejav ich naturelu je veľmi chytľavý, rýchlo si zvykli.

Ulica žila svojím životom, domy mali obyvateľov s vlastnou históriou a postavením, ktorí v nich pevne zapustili korene. V každom dvore – *dufarte* bývali rodičia, starí rodičia a okolo nich švitorilo množstvo detvákov rôzneho veku. Tu remeselník, tam obchodník či iný odborník, ktorých vyhľadávali obyvatelia mesta a širokého okolia, lebo svojou prácou, fortieľom, ale aj poctivým prístupom k zákazníkom si získali dobré meno. V takejto podobe pulzoval život, ktorý objavili noví obyvatelia. Kolorit života starousadlíkov v tomto čase – ale podľa rozprávania pamätníkov aj v minulosti – je hodný zaznamenania, a preto bude mojou snahou ho oživiť. Je to môj skromný pokus zachytiť krátku, ale dôstojnú históriu *ulice,* smerujúcej z *Huštaku* na Sabinov. O nej, o meste a jeho obyvateľoch sa už veľa napísalo a neobišli ich ani ľudoví básnici. Za všetkých to vari najvýstižnejšie povedal vo veršoch Andrej Marenčin, ktorý sa vyznal zo vzťahu k svojmu mestu takto:

Prešov, hlavne mesto našeho Šariša,
z jednej strany Sekčov, z druhej Torysa,
jak najľepše vino je v Borkuce voda,
ľem vino ma plane a to vera škoda.

Zvlaštni znak Prešova, ma veľo uľice,
a na každej vonkoncom veľo garadiče,
dze čľovek ľem stupi, ta še v ňich pošpoci,
najme kedz tak idze z karčmi domu v noci.